

modsatte sig Lovforslaget, tro, at det skal tilveiebringe Ro og Orden, og gjøre det af Omhyggelighed for Ro og Fred, saa mener jeg, at de tage meget feil; thi hvad der netop vil foraarsage Ufred og Uro, er, at disse Kirkebygninger staa byggede; der vil altid være baade Præster og Menigheder til dem. Jeg tror, at Intet er mere skadeligt, end at der opføres en saadan Bygning med Præstegaard, — og det er jo altid Tilfældet paa Landet — at der maa opføres en Præstegaard sammen med en saadan Bygning. Efter at det Forhold er ophørt, som har givet Anledning til Dannelsen af Valgmenigheden, efterat der er kommet en Præst, som godt kunde arbejde sammen med Menigheden, vil denne Bygning og denne Præstegaard altid staa som en Fristelse til at vedligeholde en uhyggelig Tilstand. Hvor er det, at der oprettes Valgmenigheder? Det er jo paa saadanne Steder, hvor Forholdet mellem Præst og Menighed ikke er, som det skulde være. Hvorledes tænker man sig, at Forholdet vil blive, naar f. Ex. Kirkeieeren hører med til Valgmenigheden, hvad jo let kan ske, hvor Kommunens Behoere selv eie Kirken? Jeg tillader mig at bruge Ordet Kirkeieer, skjøndt jeg vel veed, at Loven af 19de Februar 1861 ikke kjender Ordet Kirkeieer, men kun „Kirketieendeieer“; men vi vide jo Alle, hvad Meningen er, og at de, som eie Kirketienden, betragte sig som Giere af Kirken. Hvorledes vil Forholdet blive der, naar der negtes dem Afgang til Kirken, der betragte sig som Giere af den? Det kan dog virkelig blive en af de største Marjager til Strid. Derfor man tror, at man kan undgaa Fordringer ved slet ingen Indvømmelse at gjøre, saa tror jeg, at man tager feil. En lang Tid kan man dænne for Strømmen med kunstige Dæmninger, men tilsidst bryder den igjennem, og saa er det farligere, end hvis man havde ladet den have sit naturlige Løb. Jeg tror ikke, det vil være godt at forkaste disse Endringsforslag, og jeg skal derfor stemme for dem.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Da jeg havde Ordet igaar, søgte jeg saa bestemt som muligt at belyse min hele Stilling til det foreliggende Spørgsmaal, idet jeg troede, at det da ikke vilde være fornødent for mig at komme tilbage dertil eller at begjære Ordet paany. Der er imidlertid siden blevet holdt en Del Foredrag baade i Mødet igaar og i Dag, og jeg maa tilstaa, at med Hensyn til det Meste af, hvad der fremkommet i disse, vilde der i og for sig ikke være nogen afgjørende Opfordring for mig til atter at tage Ordet; de ærede Medlemmer have udtalt sig paa en saadan Maade, som man, efter hvad der tidligere har foreligget, maatte vente fra de forskjellige Sider, og det har kun viist sig her til Overslødighed, hvad man jo vidste i Forveien, at netop i Materier som denne kommer det saa overordentlig meget an paa, hvilket Standpunkt man indtager for sin Betragtning, idet man

derester kan se paa det Selsomme med meget forskellige Dine og komme til at male med ganske forskellige Farver. Det er jo saaledes klart, at, naar jeg i mit Foredrag igaar fremhævede de Misligheder, som ville kunne komme frem, naar der i den samme Kirke skal møde to Menigheder med forskellige Præster, saa er det meget let at fremkalde Billedet af Forhold, hvor saadanne Misligheder ikke kunne befrygtes; men det overbeviser naturligvis ikke Andre, der have en Erfaring, eller som i Henhold til en Erfaring i lignende Forhold have en bestemt Forvisning om, at den Art Forhold, jeg havde for Die, ville komme til at indtræffe. Man kan naturligvis, som det er slet, male Forholdene mellem den officielle Præst eller, som han sædvanlig kaldes, Sognepræsten og hans Menighed med mørke Farver, og derimod male Forholdet mellem Valgmenigheden og Valgmenighedspræsten med overordentlig lyse Farver; man kan fremstille Forholdet mellem disse Præster og Menigheder, som om der ikke var nogen Fare for nogen Uhyggelighed; men dette bliver jo dog, som sagt, saa ganske paa en subjektiv Opfattelse, at der ikke kan strides videre derom. Naar der dernæst af mig er fremhævet som en Grund inod Loven, at der dog ikke er nogen Opfordring til netop nu at komme med en saadan Forandring som den, der er bragt i Forslag, og der da derimod er indvendt, at man jo ogsaa tidligere, nemlig da selve Valgmenighedsloven blev givet, gik ud fra, at der paa et senere Tidspunkt vilde komme en Forhandling om Kirkens Forsatning i det Hele, hvor ogsaa dette Punkts yderligere Udvikling kunde komme for, men at man den Gang dog gik ind paa den provisoriske Bestemmelse i Loven af 15de Mai 1868, saa har jeg selv tilføjet, at saaledes som Forholdene senere have dannet sig, er det just ikke nogen rimelig Udsigt til, at dette Tidspunkt vil komme i en snar Fremtid. Derimod fremhævede jeg igaar, at det ikke kunde negtes, at denne Lov stod i et Forhold til det almindelige Spørgsmaal om Besættelsen af Præsteembeder, hvilket kunde gjøre det fra flere Sider rimeligt og tilraadeligt, at denne Sag blev ordnet, forinden man traf en endelig Ordning af det foreliggende Spørgsmaal. Nu blev det vel fremhævet af et æret Medlem (Nasmusen), at dette Spørgsmaals Afgjørelse var bleven standset, og jeg skal her bemærke, at jeg veed ikke ret, om den ærede Landskingsmand tror, at dette skulde være slet i Kraft af den Egenkab, han i saa høi Grad tillagde mig, nemlig den at staa fast paa den Opfattelse, jeg anser for den rette. Til en vis Grad modtager jeg gjerne den Anerkjendelse, men det er for Øvrigt ikke den Anerkjendelse, som jeg enten fortrinsvis har aspireret til eller fortrinsvis har faaet i mit Liv, men jeg haaber dog til en vis Grad at skulle gjøre mig værdig dertil. Jeg tror imidlertid, at netop ligeoverfor de Love, han havde for Die — navnlig den nys omtalte og den om Besættelsen